

halen, dacht ze aan het gezicht van moeder, dat sinds vaders dood nooit meer gelachen had.

Moeder zou vast blij zijn!

Eindelijk had ze de kerstboom uit de grond en liep vrolijk naar de woonwagen terug. Het leek net of de dieren haar nu blijer aankeken en zeiden: „Prettig Kerstfeest.”

Toen ze thuis kwam, zag ze dat de kachel uitgegaan was. Ze haalde vlug een emmertje en zette daar de kerstboom in.

Gelukkig had ze nog een rood, een beetje verschoten haarlint liggen en dat kon om de emmer heen. De denneappels en kralenkettingen hing ze in de boom en het begon er al heel feestelijk uit te zien.

De kachel werd ook gauw aangemaakt en ze was hem net een beetje aan het oppoken, toen de deur openging.

„Moeder!! Wat bent u vroeg! O, niet kijken, het is een verrassing!” En vóór Mia’s moeder het wist, had Mia de handen al voor haar ogen geslagen.

„Ik heb ook een verrassing voor je,” zei moeder. „Ik kwam langs één van die deftige huizen op de Singel en toen heb ik van een mevrouw een nieuw groen manteltje en een paar nieuwe laarsjes voor je gekregen. Toen dacht ik: laat het nu eens een fijne avond worden, en ik heb een krentenbrood gekocht, en . . . !”

„O, moeder, wat fijn,” zei Mia, terwijl ze haar handen van moeders ogen afhaalde, „ik heb een kerstboom uit het bos gehaald en versierd en nu gaan wij Kerstfeest vieren.”

„Wat is dat nu, moeder? Waarom huilt u? Bent u niet blij of vindt u het niet mooi?”

„O, Mia,” zei moeder, „je moest eens weten hoe mooi ik dit vind. Dit is de mooiste kerstverrassing die je me ooit had kunnen geven.”

„Kom, laten we gauw een stukje van het kerstbrood nemen.”

Moeder pakte het brood uit en op een kaartje dat er aan hing las Mia: *Prettig Kerstfeest.*

H. Th. de Booy

Voetstappen in de sneeuw

Een oudejaarsverhaal

Terschelling lag onder een dikke laag sneeuw. De strenge winter was vroeg ingevalen en al spoedig kreeg de postboot last van het op de Waddenzee rondrijvende ijs. Ijzige noordooster winden joegen de stuifsnieuw voort en op vele plaatsen vormden zich bijna manshoge witte heuvels, die het verkeer tussen de dorpen vrijwel onmogelijk maakten.

De schepen, die de mijnenvrije route volgden benoorden de Waddeneilanden hadden met grote moeilijkheden te kampen. Niet alleen was het dikwijls slecht zicht tengevolge van zware sneeuwbuien, maar ook bevroor het overkomende zeewater direct en zette zich in dikke ijslagen af op de bovenbouw. En deze toplast veroorzaakte soms gevaarlijke slagzij.

Bij Terschelling kwam een met mijnstutten geladen motorschip in gevaar toen het tengevolge van de ijsvorming dreigde te kenteren. Mijnstutten zijn ongeveer anderhalve meter lange geschilde dennestammetjes. Door de zware slagzij gleed de deklast echter in zee zodat het schip voor de ondergang werd behoed. Voor de eilanders betekenden de honderdtallen mijnstutten of 'props' een onverwacht buitenkansje. Menig karrevrachtje werd van het strand gehaald. Slechts een gedeelte kwam bij de strandvonder terecht; de rest verdween in roodgloeiend gestookte kachels . . . Ook Jelle Spits, de zeventienjarige zoon van Steven Spits, schipper op de motorreddingboot 'Brandaris', en zijn vriend Gossen Brouwer gingen herhaaldelijk met een licht tweewielig wagentje naar het Noorderstrand om een vrachtje hout te halen.

In de nacht van 30 op 31 december woei het met stormkracht uit het noordoosten. De wind loeide door de straten van het dorp West-Terschelling en dit lugubere geluid begeleidde het duidelijk hoorbare bulderen van de vervaarlijke, op de noordkust brekende branding.

Dichte sneeuwbuien vormden een ondoordringbare muur voor de felle lichtbundels van de vuurtoren 'Brandaris'. Schepen, die niet over radar of radiopeil-installaties beschikten, moesten nu zonder de steun van het vertrouwde 'Brandaris'-licht buiten de dreigende greep van de Terschellinger gronden zien te blijven.

Een stranding in deze nacht zou onherroepelijk fataal zijn. Zelfs van de motorreddingboot 'Brandaris' kon geen hulp worden verwacht. De temperatuur was 12° C onder nul; de reddingboot zou dus onvermijdelijk binnen korte tijd, tengevolge van de zware ijsklomp op dek en stuurhut, de strijd moeten opgeven.

Hoe moeilijk het ook voor Steven Spits was, hij moest de reddingcommissie van Terschelling gelijk geven: het uitvaren van de reddingboot zou onder deze omstandigheden gelijk staan aan een poging tot zelfmoord. Hij kon die nacht echter niet slapen, voortdurend luisterde hij naar het gierend geweld van de storm. Maar Scheveningen-radio ving geen enkel noodsein op, zodat het machteloze gevoel met de 'Brandaris' in de haven te moeten blijven, terwijl een schip om hulp vroeg, hem werd bespaard.

Met het aanbreken van de dag begon de wind in kracht af te nemen; de weerberichten waren echter nog lang niet gunstig. Nog meer sneeuw werd verwacht met weer tot hard toenemende noordoostenwind.

Jelle Spits en zijn vriend Gossen Brouwer waren in de middag van 30 december met hun karretje naar het dorp Oosterend gelopen. Zij hadden van Doeke Roos, een oude weduwnaar, die een eenzaam boerderijtje beoosten dit dorp bewoonde, gehoord dat er nog veel hout lag op de Bosplaat. Het was een zware tocht geweest om zich, tegen de storm in, door dikke sneeuwbarrières te worstelen, maar in het warm gestookte kamertje van Doeke Roos' boerderij kwamen zij spoedig op hun verhaal. In een ommezien verorberden zij drie volle borden erwtensoep met kluiif. Een half uur later zochten zij op de hooizolder een zacht plaatsje op en vielen voldaan in diepe slaap. Van de storm merkten ze niets.

Met dag-woorden werden ze door Doeke Roos gepord.

„Er uit jongens,“ zei hij, „we zijn ingesneeuwd. De deur is gebarricadeerd, de sneeuw ligt tot aan het dak. Als je vandaag met je karretje naar de Bosplaat wilt, zul je eerst een paar uur moeten scheppen.“

Voor Jelle en Gossen was dit een kolfje naar hun hand. Toen zij de bovenhelft van de deur openden schoof een lawine van sneeuw naar binnen en het bleek geen peuleschil om een nauwe gang te maken door de dikke witte muur, die de boerderij omringde.

Voor de tachtigjarige Doeke Roos was het een buitenkansje dat hij toevallig over zulke stevige werkkrachten beschikte. Alleen zou hij er geen kans toe hebben gezien een weg door de sneeuw te banen. Jelle en Gossen waren stevig uit de kluiten gewassen maar zij vroegen zich af of zij er ooit doorheen zouden komen! In de namiddag pas slaagden zij er in het karretje tussen steile sneeuwwallen naar buiten te krijgen. Er stond nog wel veel wind, maar toch veel minder dan de vorige dag. Af en toe brak de zon door de loodgrijze sneeuwwolken.

„Dat 's knap gedaan,” grinnikte Doeke Roos tevreden. „Zou je 't er nou maar niet bij laten, jongens? Dat hout blijft wel liggen, andere jutters zullen er nu geen snars voor voelen om naar de Bosplaat te gaan.”

„Neen Doeke,” zei Jelle beslist. „Nu we door die rijstebrijberg heen zijn gaan we hout halen en als het te laat zou worden om nog naar West terug te lopen blijven we bij jou Oudejaarsavond vieren. Kustwachter Stada in Oosterend is telefonisch aangesloten, zodat we kunnen laten weten dat we vanavond niet thuis komen.”

Een glimlach gleed over het gerimpelde gezicht van Doeke Roos. „Ja, in m'n jonge jaren zou ik er ook zo over hebben gedacht”, zei hij. „Ik zal je wat brood en spek meegeven. Maar vóór de nacht invalt ben je terug; er komt nog meer sneeuw en de wind zal aanwakkeren.”

„Daar kun je op rekenen Doeke, we brengen een aardig wintervoorraadje hout voor je mee,” zei Jelle vrolijk.

Langs de binnenkant van de buitenste duinenrij over het met een dikke sneeuwlaag bedekte fietspad liepen Jelle en Gossen om de oost. Zij kwamen langzamer vooruit dan zij hadden gedacht en pas laat in de middag bereikten zij de verlaten noordoostpunt van de Bosplaat. Een zware sneeuwbus viel in; de zee was wel te horen, maar niet te zien. Naar het hout hoefden zij niet te zoeken; de vloed had dit tot tegen de duinrand gebracht en ook op de nu drooggevalle plaat lagen overal slechts met een dun laagje verse sneeuw bedekte mijnstutten. Het karretje was al gauw vol.

„Zo is het welletjes, vind je niet, Jelle?” zei Gossen, die flink koud was geworden.

Maar Jelle wilde nog even naar zee lopen om de branding te zien. Zijn grootvader Harald Nielsen had vele jaren geleden op deze plaat met de Noorse bark 'Vikingen' schipbreuk geleden. Alleen zijn dochter Hedda, toen een meisje van zestien jaar, had de scheepsramp overleefd. De kajuit van de 'Vikingen' was door de zware zee van dek gesleurd en op de Bosplaat terecht gekomen. Jelles vader, Steven Spits, had Hedda Nielsen, met wie hij tien jaar later zou trouwen, uit de kajuit gehaald. Daarom was het voor Jelle steeds een beleving om over de Bosplaat te zwerven; het verhaal van de zware tocht van de Oosterender roeireddingboot naar de strandingsplaats van de 'Vikingen' en de wonderbaarlijke redding van zijn moeder had immers een diepe indruk op hem gemaakt.

De grauwe zee was nog wild, de branding beukte met woeste kracht op de kust. Hoog spatte het schuim op. Enkele meeuwen doken krijsend naar vis. Jelle haalde diep adem, hij had ontzag voor de zee, maar kreeg er nooit genoeg van de aanstormende

brekers te volgen. Jelle en Gossen liepen nog enkele honderden meters oostwaarts langs de laagwaterlijn, tot zij de uiterste punt van de plaat hadden bereikt. Hier vlak langs liep het Amelander gat in zuidoostelijke richting.

In het westen dreven nog enkele sneeuwbuien, maar om de oost waren de vuurtoren en duinen van Ameland duidelijk te zien.

„Jelle, nu moeten we heus terug,” zei Gossen, „’t is zeker nog twee uur sjouwen naar de boerderij en we hebben Doeke Roos beloofd voor donker terug te zijn. Dat halen we toch al niet.”

„Vooruit dan maar,” zei Jelle.

Halverwege tussen de laagwaterlijn en het karretje, dat zich scherp aftekende tegen de witte achtergrond, uitte Gossen plotseling een kreet van verbazing. Hij had voetstappen in de sneeuw gezien, voetstappen, die onmogelijk van Jelle of hemzelf konden zijn. Zij waren hier immers niet geweest.

„We zijn blijkbaar niet de enige jutters die vandaag de Bosplaat opzochten,” zei Jelle. „Toch is ’t vreemd, want we hebben niemand gezien.”

„Geen wonder,” zei Gossen, „tijdens die sneeuwbuien was dat bijna onmogelijk.” Zij volgden nu de voetstappen, die diepe sporen hadden achtergelaten in de sneeuw. „Ze moeten van een zware man zijn,” zei Jelle, „met rubber laarzen aan, dat kun je zien aan de afdrukken. Hij liep niet in een rechte lijn, maar zig-zag, alsof hij dronken was. En hier is hij gevallen!” riep hij opgewonden. „Zie je wel, Gossen, daar is geen twijfel aan.”

Gossen knikte, het was inderdaad een vreemd geval. Wie zou nu in z’n eentje op de Bosplaat hebben rondgedwaald?

„Hij is hier kortgeleden geweest,” zei Jelle, „anders zouden de sporen al met sneeuw zijn bedekt.”

Het raadsel liet de jongens niet los. Ze haalden het karretje en volgden het vreemde spoor. Steeds duidelijker werd het dat de onbekende zich strompelend had voortbewogen, alsof hij aan het eind van zijn krachten was. Telkens was hij gevallen, eens zelfs languit voorover. Het begon te schemeren en daardoor was het moeilijker om het spoor te volgen.

Plotseling bukte Jelle zich en raapte iets op uit de sneeuw.

„Een leren zakje met pruimtabak!” riep hij opgewonden. „Dus zeker een zeeman.” Er rinkelde iets in het zakje en Jelle haalde er een paar geldstukken uit.

Zweedse munten! De jongens keken elkaar verbaasd aan. ‘Geen Terschellinger dus,’ dachten zij. Een aangespoelde schipbreukeling misschien? Dan verkeerde deze nu in levensgevaar. De barre winternacht in de onbeschutte duinen zou hij immers onmogelijk kunnen overleven.

„We moeten hem vinden,” zei Jelle beslist. Zij waren nu bij de duinrand gekomen; het spoor was nog steeds te zien en liep landinwaarts. Onbegonnen werk om het zware karretje naar boven te krijgen. Wel jammer, maar er was geen keus. Jelle en Gossen stapelden het hout op achter de buitenste duintop. Later zouden ze het hier kunnen ophalen als het tenminste niet door een andere jutter zou zijn gevonden. Hoofdzaak was nu tijdig de man te vinden, die zeker wanhopig naar onderdak zocht. „We nemen het lege karretje mee,” zei Jelle, „dat zullen we waarschijnlijk wel nodig hebben.”

Duinop, duinaf ging het spoor. De jongens liepen zo hard zij konden en hijgden naar

adem. Koude of vermoeidheid voelden zij niet; er stond een mensleven op het spel, dat beseften zij ten volle.

Jelle klom op een hoge duintop. Ver om de west zag hij de lichtflitsen van de 'Brandaris' . . . Maar in het witte duinlandschap was geen levend wezen te bespeuren. Hij zette de handen aan de mond en schreeuwde.

Geen antwoord - alleen het schrille krijsen van een meeuw, het dreunend geweld van de branding en het gieren van de aanwakkerende wind. Gelukkig brak de maan zo nu en dan door de wolken en scheen met spookachtig licht over het witte doodspleed, dat

de duinen bedekte. Jelle en Gossen transpireerden, ondanks de felle koude; het spoor toonde aan dat de man telkens, na enkele stappen te hebben gedaan, was gevallen, zij moesten hem dus nu wel gauw bereiken. In de beschutting van een duinpan wachtten zij even om op adem te komen, klommen omhoog en schreeuwden uit alle macht. Een rilling ging door hen heen toen zij antwoord kregen - de zwakke kreet van een mens in nood. Zij renden vooruit en daar lag hij, half op zijn zij; een grote man, in oliejas, met zeelaarzen, en met een zwemvest om. Nauwelijks verstaanbaar mompelde hij enige woorden. Met trillende handen greep hij de jongens vast.

Jelle had van zijn moeder Noors geleerd en de klanken die hij hoorde kon hij thuis brengen: „Zweeds zeeman, schip vergaan, waar ben ik?“

De man trachtte op te staan maar viel machteloos in de sneeuw terug.

„Gossen, haal het karretje!“ schreeuwde Jelle.

„We zullen je naar huis brengen,“ zei hij toen in het Noors tegen de schipbreukeling.

„Nog even volhouden.”

De man sloot z'n ogen en zuchtte. Met vereende krachten slaagden de jongens er in hem op de bodem van de kar te leggen. Zij deden hun bovenkieren uit en spreidden die over hem heen. Dankbaar greep de man het nog overgebleven brood met spek. Nu was het zaak zo spoedig mogelijk het behouden huis te bereiken.

Gelukkig lag de plaats waar zij de Zweed hadden gevonden vlak bij het fietspad, zodat het transport, hoewel zwaar genoeg, geen al te grote moeilijkheden meer opleverde. Jelle trachtte te weten te komen welk schip ten onder was gegaan en wat er precies was gebeurd, maar de man antwoordde niet meer. Hij staarde, rillend van koude en doorgestane emoties voor zich uit.

Eindeloos leek de tocht. De jongens spanden zich tot het uiterste in en spraken geen woord meer. Het was alsof de dood hun op de hielen zat.

Zij trokken met verbeterde kracht de zware kar door de sneeuw; zij voelden zich verantwoordelijk voor het behoud van dit mensenleven. Dat zij de wind en de af en toe voortjagende sneeuw in de rug hadden, was een geluk.

Eindelijk rees het besneeuwde dak van Doeke Roos' boerderij boven de lage duinen. Licht, warmte en leven vlak bij. Nog een paar honderd meter. Jelle rende vooruit en schreeuwde. Doeke Roos, die zich al enkele uren ongerust had gemaakt, hoorde hem onmiddellijk. De norse trek op z'n gezicht verdween toen Jelle hem met enkele woorden zei waarom zij nu pas terug kwamen.

Even later werd de Zweedse zeeman door Doeke Roos, Jelle en Gossen in de huiskamer gedragen. Zij kleedden hem uit, wreven hem warm en hesen hem met grote moeite in Doekes bedstede, waar hij ternauwernood in paste. Vijf wollen dekens en een kop warme thee deden wonderen. Wel rilde de man nog voortdurend, maar al na een half uur had hij zich voldoende hersteld om iets te zeggen.

Gossen was intussen naar Oosterend gegaan om de dokter, de burgemeester en de reddingcommissie te waarschuwen.

Jelle kreeg nu van Niels Jensen, zoals de schipbreukeling heette, te horen, dat het Zweedse motorschip 'Gotha' in de vroege morgen van 31 december ter hoogte van Ameland, van Antwerpen op reis naar Gothenburg, door het overgaan van lading en vermoedelijk ook door de sterke ijsvorming op de bovenbouw, plotseling was gekenterd. Sloepen hadden niet meer kunnen worden gestreken. Maar enkele bemanningsleden waren aan dek geweest, zoals de stuurman van de wacht en de roerganger. Niels Jensen, die aan het roer stond toen het schip kapseisde, kwam in zee terecht, maar hij had nog net een zwemvest kunnen grijpen en dit werd zijn redding. Gelukkig raakte een op het achterschip staande jol van haar sjorrings los en ging niet met het schip de diepte in. Jensen wist zich aan boord van de jol te hijsen, schepte deze leeg en dreef daarmee voor wind en stroom naar lager wal. Hoe hij deze barre tocht had overleefd begreep hij zelf niet. Hij had alle hoop laten varen en lag versuft op de bodem van de jol totdat hij plotseling voelde dat zij midden in de branding was geraakt en heftig te keer ging. Vlak bij de wal was de jol omgeslagen, maar hij voelde grond onder de voeten en wist het strand te bereiken. Zonder goed te beseffen wat hij deed was hij doorgelopen. Het enige wat hij er zich van kon herinneren was dat hij plotseling had horen schreeuwen . . .

Het relaas over de beproevingen, die hij had doorstaan en de zeemansdood van de

bemanningsleden waarmee hij jaren had gevaren, greep hem sterk aan. "Laat hem nu maar slapen, Jelle," zei Doeke Roos. „Hij heeft in de eerste plaats rust nodig." Hetzelfde zei de dokter, nadat deze de schipbreukeling had onderzocht. „Een oersterke kerel om dit te kunnen doorstaan."

Telefonisch werd de Zweedse consul-generaal te Amsterdam op de hoogte gebracht van de dramatische schipbreuk.

Scheveningen-radio gaf door aan alle benoorden de Waddeneilanden varende schepen goede uitkijk te houden, maar het sombere relaas van Niels Jensen had alle hoop de bodem ingeslagen dat er nog iemand de ramp zou hebben kunnen overleven.

Jelle en Gossen vierden Oud-en-Nieuw in de warme kamer van Doeke Roos. Niels Jensen lag in diepe slaap. Met gedempte stemmen spraken de beide jongens en de oude boer over de wonderbaarlijke redding, over de gevaren van de zee en de kracht, die mensen bezielt wanneer zij vechten voor hun eigen leven òf dat van anderen.

De personen die voorkomen in dit verhaal - dat overigens op zichzelf staat - zijn dezelfde als die uit het boek 'Hier reddingboot Brandaris' door H. Th. de Booy. (Drie Kroontjes Reeks, Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam - gebonden f 2.95.)

A. H. Oberstadt-Witsen Elias

Muziek: A. C. Schuurman

Een Kerstspelletje

De drie Koningen

Personen: Twee herders - Drie koningen - Jozef - Maria - Koor.

Het toneel stelt voor een stalletje, waarin Maria, Jozef, het Kind en twee herders.

Koor zingt   Er is een kindeke geboren op aard . . .

Herders staan bij de stal en kijken spiedend in de nacht

Eerste herder   Wat beweegt daar in het donker?
En wat is dat zacht geflonker?

Tweede herder   Drie vreemde vorsten komen aan;
hun kronen glanzen in de maan.

De drie koningen zijn intussen bij de stal gekomen